

Pamięć i patriotyzm

– I Liceum Ogólnokształcące
im. Juliusza Słowackiego
w Skarżysku-Kamiennej
dla Ojczyzny wielkiej i małej

Stowarzyszenie „Erbel - Szkoła Przyszłości”

Skarżysko-Kamienna 2020

Na budynku obecnego I Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego w Skarżysku-Kamiennej (dawniej Publicznej Szkoły Powszechnej nr 4) po śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego 12 maja 1935 roku, umieszczono pamiątkową marmurową tablicę, która zagięła lub została zniszczona w trakcie II wojny światowej. Dotychczas udało się odszukać dwa zdjęcia z tego okresu, które przedstawiają tę tablicę.

Właśnie ten fakt był przyczyną, swego rodzaju katalizatorem działań podjętych przez Stowarzyszenie „Erbel – Szkoła Przyszłości”. Postanowiliśmy przypomnieć o udziale naszej szkoły i jej społeczności w budowaniu historii miasta oraz patriotycznego wychowania, zwłaszcza w roku obchodów 100. lecia zwycięskiej dla Polaków Bitwy Warszawskiej z 1920 roku i obrony Niepodległości w wojnie polsko-bolszewickiej, których Marszałek Józef Piłsudski był głównym architektem.

PS. Zdjęcie trafiło do szkoły w wyniku apelu nauczycieli historii, aby uczniowie udostępnili zdjęcia i pamiątki rodzinne związane ze szkołą.

Redakcja i opracowanie:

Piotr Kardyś

Anna Wójcik

Iwona Wójcik

współpraca: Sławomir Siudek, Michał Wiśniewski

Właścicielem zdjęć zamieszczonych na okładce są

Marcel Głogowski i Marcin Medyński.

W tekście wykorzystano zdjęcia z kolekcji MM.

Relacja fotograficzna z sympozjum Michał Wiśniewski

Logo Stowarzyszenia Erbel – Szkoła Przyszłości opr. Wiktor Winiarski

druk: PiS Agencja Poligraficzno-Wydawnicza

Wdrukowano, jako podsumowanie projektu edukacyjnego „Pamięć i patriotyzm – I Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego w Skarżysku-Kamiennej dla Ojczyzny wielkiej i małej”, realizowanego we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego w ramach wsparcia zadań publicznych Województwa Świętokrzyskiego z zakresu kultury w 2020 roku.

Pamięć i patriotyzm **- I Liceum Ogólnokształcące** **im. Juliusza Słowackiego w Skarżysku-Kamiennej** **dla Ojczyzny wielkiej i małej**

Stowarzyszenie „Erbel – Szkoła Przyszłości” opracowało projekt edukacyjny „Pamięć i patriotyzm – I Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego w Skarżysku-Kamiennej dla Ojczyzny wielkiej i małej”. Na projekt składały się: zorganizowanie przez uczniów klasy za wystawy plakatów przedstawiających agresję sowiecką i niemiecką w 1939 roku pt. „Wrzesień 1939” oraz opracowanie referatu pt. „Historia „Naszej” szkoły w okresie II RP i lat okupacji 1939-1945”. Członkowie-założyciele Stowarzyszenia opracowali graficzną wersję tableau upamiętniającego Marszałka Józefa Piłsudskiego, które nawiązuje swoją formą do pamiątkowej tablicy marmurowej z 1935 roku. Podsumowaniem projektu było spotkanie w dniu 9 października 2020 roku.

Klasa 2a pgim, uczestnicy projektu edukacyjnego w trakcie otwarcia wystawy plakatów "Wrzesień 1939".

Młodzież z zainteresowaniem wysłuchiwała wystąpień swoich kolegów o historii naszej szkoły w okresie II RP i okupacji hitlerowskiej oraz prezesa Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Skarżysku-Kamiennej Marcina Medyńskiego (także naszego absolwenta!) o realizacji wychowania patriotycznego i sposobach obchodzenia uroczystości patriotycznych i świąt państwowych

w przedwojennej osadzie Kamienna, później Skarżysku-Kamiennej. Całość dopełniło odsłonięcie pamiątkowego tableau Józefa Piłsudskiego – tym samym, chociaż w pewnej części przywróciliśmy historyczną pamięć o marmurowej tablicy, która znajdowała się na budynku szkoły w latach 1935-1939.

Pomysłodawcą i organizatorem było: Stowarzyszenie Erbel – Szkoła Przyszłości, Dyrekcja I LO, i Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Skarżysku-Kamiennej. Opiekę merytoryczną sprawowało Polskie Towarzystwo Historyczne O/Sko-Kam., współfinansowanie Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego i Rada Rodziców przy I Liceum Ogólnokształcącym im. J. Słowackiego w Skarżysku-Kamiennej.

opracował Wiktor Winiarski
przy współpracy Błażeja Kowacza
(uczniowie I LO)

Historia „Naszej” szkoły w okresie II RP i lat okupacji 1939-1945

Każdą historię zaczyna się o dziwo... od początku. Szkoła z taką historią również ma swój początek. Wojska rosyjskie wiosną i latem 1915 roku cofając się na wschód, zostawiają polskie ziemie, a czas carskiego panowania dobiega końca. W trakcie odwrotu wojska rosyjskie prowadzą taktykę spalonej ziemi, niszcząc infrastrukturę komunikacyjną i przemysłową, a nawet paląc zasiewy i pola.

Oprócz spalonej ziemi Rosjanie pozostawili po sobie pamięć o rusyfikacji i wynarodowieniu. Konsekwencją tego było olbrzymie opóźnienie edukacyjne i co się z tym wiąże, cywilizacyjne zacofanie. W 1906 roku na 100 dzieci w Królestwie Polskim w wieku 7-14 lat uczyło się statystycznie 15. Co do osady Kamienna nie mamy dostatecznej ilości źródeł, aby określić ilość uczniów i nauczycieli na terenie osady. Za najstarszą szkołę uważa się placówkę istniejącą od 1848 roku przy szosie krakowskiej (późniejsza Szkoła Podstawowa nr 2), z biegiem czasu powstawały inne szkoły, w tym prywatne. Wydarzenia związane z odwrótem Rosjan

budziły w Polsce nadzieje na realizowanie aspiracji edukacyjnych. Na terenie osady Kamienna miejscowe władze administracyjne wyłoniły ze swojego składu Komisję Szkolną, w której skład wchodził: ks. Kazimierz Sykulski, Władysław Cichocki, Stanisław Zalewski oraz Wacław Węgrzecki. To oni tworzyli zręby polskiego szkolnictwa w osadzie. Osiągnięciem komisji było utworzenie w 1915 roku progimnazjum filologicznego przekształconego w 1917 roku w gimnazjum 8-klasowe. Materiały GUS informują o istnieniu w 1917 roku także prywatnej szkoły elementarnej w Kamiennej, która z czasem stała się załączkiem przyszłej Publicznej Szkoły Powszechnej Nr 4, czyli obecnego I LO.

Odzyskanie Niepodległości otworzyło nowy etap w historii osady – nastąpił znaczny wzrost jej ludności. Przed wybuchem II wojny światowej miasto liczyło już około 20 tys. mieszkańców. Konsekwencją wzrostu liczby ludności były dążenia do uzyskania przez osadę praw miejskich. Udało się to w 1923 roku. Priorytetem dla władz państwowych, jak i dla samorządowych było wprowadzenie obowiązku szkolnego na terenach dawnego zaboru rosyjskiego. 2/3 budżetu państwa przeznaczane było na wojsko, tylko pozostała 1/3 na resztę zadań, w tym na oświatę.

Zależność tą widać w zachowanych dokumentach szkoły rozwojowej 4-klasowej w Kamiennej, z roku szkolnego 1918/19. Do szkoły zgłosiło się na początku 500 dzieci, z powodu braku funduszy i lokali przyjęto 406, dziećmi opiekowało się 5 nauczycieli... więc statystycznie jeden pedagog zajmował się 80 dziećmi!

Skarżysko, widok ogólny, pocz. XX wieku.

Dworzec kolejowy w Kamiennej, okres I WŚ.

Wysadzony przez Rosjan most kolejowy na rzece Kamiennej, 1915 rok.

Z powodu wzrostu liczby chętnych dzieci do nauki placówka otrzymała kolejne dwa oddziały i dodatkowo dwóch nauczycieli. Od stycznia 1919 roku funkcjonowała już jako 5-klasowa. Szkoła powszechna funkcjonowała w trudnych warunkach, ciasnoty i braku pomocy dydaktycznych. Niektóre zajęcia prowadzone były w pomieszczeniach kolejowych przy ulicy Niepodległości oraz w budynku przy ulicy Podjazdowej. Na szczęście dla szkoły najwięcej dzieci pochodziło z rodzin kolejarskich, i to właśnie pracownicy kolei oraz jej zarząd udzielali największego wsparcia finansowego oraz lokalowego. Działalność edukacyjna prowadzona w małym budynku i w obiektach kolejowych nie prowadziła jednak do skutecznego kształcenia dzieci, pomimo pracy na dwie zmiany i objęcia edukacją w szkole blisko 700 uczniów! By temu zapobiec szkoła organizowała

**Ulica Hżecka, obecna 1 Maja,
w okresie okupacji Główna,
przed wojną Piłsudskiego.**

charytatywne zabawy i amatorskie przedstawienia teatralne, dzięki czemu możliwe było doposażenie w podręczniki szkolne.

Pomimo tak trudnych warunków podjęto również zbiórkę pieniędzy na potrzeby wojny polsko-bolszewickiej. rok szkolny 1919/20 rozpoczęto w budynku przy ul. Niepodległości, który użytkowany był wspólnie ze Średnią Kolejową Szkołą Techniczną oraz w budynku przy ul. Pod-

jazdowej. Już wtedy miało funkcjonować 20 oddziałów w szkole powszechnej w Kamiennej, w których uczyło się 1200 uczniów! Dokonano zatem podziału na tzw. szkołę „żeńską” (nr 2) i „męską” (nr 1), która pozostała przy ul. Podjazdowej. Dodatkowo wynajęto jeszcze na potrzeby szkoły nr 1 dwa budynki na Posadaju.

Właśnie takie realia podyktowały potrzebę wzniesienia nowych obiektów oświatowych. Pomysł budowy szkoły zaczął nabierać realnych kształtów w 1924 roku. Wtedy to rada miejska podjęła uchwałę o budowie szkoły powszechnej. Władze miasta deklarowały przeznaczenie pod budowę 7 morgów ziemi. Już we wrześniu tego samego roku Edward Turno, kierownik placówki skierował do magistratu pismo zawierające prośbę o powołanie komisji celem rozpoczęcia budowy gmachu szkolnego. Postanowiono użyć gotowego projektu inż. Mazurkowskiego z 1921 roku, wnosząc kilka poprawek.

Podstawową kwestią były środki finansowe, budowa szkoły była niesamowicie droga, a samym swoim budżetem przewyższała dwukrotnie roczny budżet Kamiennej. W pierwszej kolejności odwołano się do ofiarności społeczeństwa i zawiązano „Społeczny Komitet Budowy Szkoły Powszechnej”, w skład którego weszli przedstawiciele: Polskiego Związku Kolejowców, Związku Zawodowego Maszynistów, Związku Urzędników Kolejowych, Związku Kolejarzy Zjednocze-

nia Zawodowego Polskiego, gminy żydowskiej, pracownicy oświaty i duchowieństwo. Największy wkład finansowy wnieśli pracownicy PKP. Korespondencję o dofinansowanie kierowano również do innych instytucji państwowych. Nacisk na władzę różnych szczebli administracyjnych i instytucji wywierały również teksty np. w „Głosie Kamiennej”, w których pisano o uczeniu się dzieci w nieodpowiednich warunkach oraz w niehigienicznym otoczeniu.

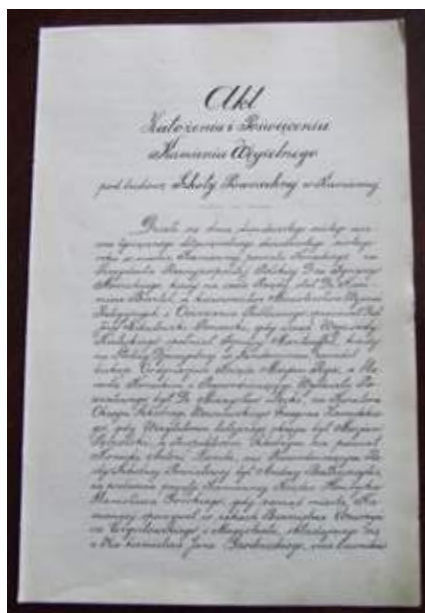
Trudno jest jednak faktycznie określić, jak duży wpływ miało to na urzędników, z zachowanych dokumentów wiemy jedynie, że pieniądze zostały przyznane z powiatu. Z kosztorysu znamy opis inwestycji: „Szkoła ma się budować 7-mio klasowa z równoległymi oddziałami razem na 13 klas, przy szkole sala gimnastyczna, budynek mieszkalny z mieszkaniem dla kierownika i mieszkaniem dla profesora. W oddzielnym budynku gospodarczym mieści się natryskownia dla dzieci szkoły, kotłownia dla ogrzewania budynku szkolnego, komórki gospodarcze i mieszkanie woźnego”.

Wszystkie budynki murowane z cegły, fundamenta kamienne, pokrycie dachówką, ogrzewanie budynku centralnowodne, budynku mieszkalnego piecami, woda do użytku czerpana będzie ze studni za pomocą pompy do rezeruaru znajdującego się na poddaszu budynku szkolnego”.

Pierwszym krokiem było nabycie placu. Udało się to w 1926 roku poprzez zakupienie działek od banku spółdzielczego, braci Węgrzeckich i Ludwika Wiatra. Kamień Węgielny został poświęcony 26 czerwca 1926 roku, a całość uświetniły popisy orkiestry szkolnej podziwiane przez tłum mieszkańców oraz

**Pierwsza Rada Miejska Kamiennej
1923-1927.**

**Akt Założenia i Poświęcenia
Kamienia Węgielnego pod budowę
Szkoły Powszechnej
w Kamiennej, 1926.**

**Spółeczny Komitet Budowy
Szkoły Powszechnej**

**Resursa Rzemieślnicza, uroczysta kolacja po
wmurowaniu kamienia węgielnego, 1926.**

uroczysta kolacja dla „gości i miejscowych notabli” w Resursie Rzemieślniczej, za którą zapłacili sami goście! Władze miasta zadbały również o nadanie odpowiedniego patrona. Nie wiadomo jednak, kto w tej sprawie był inicjatorem. Rada Miasta już 27 czerwca 1927 roku uroczystie zagłosowała za Juliuszem Słowackim. Kuratorium krakowskie dnia 10 stycznia 1928 roku oficjalnie potwierdziło wybór wielkiego poety na patrona szkoły. Otrzymała ona nazwę „Publicznej Szkoły Powszechnej nr 4 im. J. Słowackiego w Skarżysku Kamiennej”. 1 listopada 1927 roku budująca się dopiero szkoła miała już swojego kierownika. Został nim wybrany po konkursie na to stanowisko – Józef Erbel. Młody 29 letni pedagog z Szydłowca, nauczyciel fizyki i chemii. Początki pracy kierownika to przede wszystkim działania związane z uruchomieniem samej placówki. Z biegiem czasu do szkoły zaczynało sphywać coraz więcej dzieci, związane było to z rozwojem miasta i dobrymi warunkami samej szkoły. Tzw. „Czwórka” była najliczniejszą szkołą spośród wszystkich czterech szkół w Skarżysku-Kamiennej. Od początku działania szkoły kierownik i rada pedagogiczna zwracali szczególną uwagę na nowoczesność metod nauczania i pomocy dydaktycznych. Na wysokim poziomie stało wyposażenie sal, chociażby w przyrodniczej znajdowała się hodowla jedwabników. Okres rządów sanacji to przede wszystkim idea wychowania państwowego, propagowanie interesu narodowego, wzmocnienie i kształtowanie jedności kulturalnej oraz kultywowanie polskich tradycji. Wzorem wychowawczym stała się sylwetka Marszałka Józefa Piłsudskiego. Nie ma potrzeby wątpić w to, że kierownik szkoły był aktyw-

nym realizatorem idei wychowania państwowego, sam Józef Erbel reprezentował lewicę sanacyjną, a postać Marszałka była dla niego wielce ważna, do tego stopnia, że jedynie na „naszym” budynku umieszczono już we wrześniu (zaledwie trzy miesiące po śmierci) 1935 roku płytę upamiętniającą postać Józefa Piłsudskiego. Kierownik szkoły działał aktywnie w BBWR, ZNP oraz udzielał się politycznie. Z całą pewnością poglądy i działalność Erbela miały wpływ na

**Klasa 1b, wrzesień 1935 roku,
na elewacji szkoły widoczna pamiątkowa
marmurowa tablica poświęcona
Józefowi Piłsudskiemu.**

działanie szkoły, choćby w postaci korzystnych decyzji ułatwiających rozbudowę bazy materialnej szkoły. W roku 1934 na działce szkolnej stanął budynek mieszkalny, z którego oprócz kierownika korzystało dwóch innych nauczycieli. Rozpoczęto także starania o budowę sali gimnastycznej, udało się kupić działkę i zacząć budowę. Prace porządkowe związane z budową wykonywali również rodzice i dzieci. W sierpniu 1939 roku zakończono budowę sali gimnastycznej. Nieprędko zaczęto z niej korzystać, wszak wszystkie plany pokrzyżował wybuch II Wojny Światowej i lata okupacji.

Pierwszego września samoloty pojawiły się nad miastem, rozległy się dźwięki kościelnych dzwonów, salwy dział przeciwlotniczych i ryk syren, celem nalo-

tów stał się węzeł kolejowy. Tu w Skarżysku miano stawiać opór niemieckim pancernym zagonom, jednak 8 września wojska polskie wobec grożącego im okrążenia wycofały się w kierunku Iłży, a do miasta wkroczyły oddziały drugiej dywizji lekkiej Wehrmachtu rozpoczynając okupację. Powołano nowe władze miejskie, zorganizowano nowe placówki policji i formacji militarnych, zmieniono kierownictwo Państwowej Fabryki Amunicji, węzła PKP, poczty, zakładów energetycznych oraz fabryki naczyń emaliowanych. Niemcy represjonowali społeczność, wyznaczono też

**Prace uczniowskie przy porządkowaniu
otoczenia szkoły, lata przedwojenne.**

kontrybucje dla Żydów. Wkrótce po tym zajęto się sprawami oświaty. Podstawowe zasady polityki oświatowej określiło „Rozporządzenie o szkolnictwie

w Generalnym Gubernatorstwie”. Dokument sankcjonował istnienie powszechnych szkół publicznych oraz przesądzał o likwidacji szkolnictwa ogólnokształcącego. Po zakończeniu wojny obronnej większość budynków szkolnych, w tym gmach SP 4 zajmowały wojska niemieckie. Już wówczas dochodziło do dewastacji mienia szkoły i niszczenia budynku. Na początku okupacji szkołą dalej kierował Józef Erbel, który po parodniowej ewakuacji na wschód powrócił do Kamiennej. Z późniejszych relacji, a zwłaszcza ankiet osobistych wiemy, że kierownik już w pierwszych tygodniach okupacji włączył się w organizowanie tajnego nauczania oraz wstąpił do konspiracyjnej organizacji, która funkcjonuje w literaturze pod nazwą „Orzeł Biały”. Brak jest natomiast informacji o tym, jak do lutego 1940 roku odbywały się lekcje, i czy w ogóle się odbywały. Dnia 30 stycznia 1941 roku organizacja zostaje rozbita, a Józef Erbel po przesłuchaniach w budynku obecnej SP 1 został przewieziony do więzienia gestapo w Radomiu, a następnie trafił do obozu koncentracyjnego. 22 lutego 1940 roku nastąpiła reorganizacja szkół podstawowych. Skomasowane zostały szkoły numer 2 i 4. Czwórka musiała przenieść się do pomieszczeń dwójki, dzierżawionych od kolei. Szkolny gmach został przejęty przez wojsko, a w lato roku 1940 do zajmowanych przez szkołę sal wprowadziła się dyrekcja Ostbahn. Później budynek przy ul. Piłsudskiego, przemianowanej przez okupantów na Główną, obecnie 1 Maja 82 trafił znów w ręce szkoły, jednak nie na długo, gdyż 9 kwietnia 1941 roku do gmachu szkoły ponownie wróciły wojska Wehrmachtu. Warto dodać, że naprzeciwko, w budynku przedwojennego magistratu, zlokalizowana była komenda gestapo. Zajęcia wznowiono dopiero pod koniec kwietnia w różnych lokalizacjach (1 Maja 36 i 103, Kanałowa 36). Prowadzone były w bardzo trudnych warunkach, wykorzystując m.in. za sale prywatne mieszkania. Z budynku szkoła była systematycznie usuwana, ponieważ Niemcy postanowili zorganizować w gmachu szkolnym – szpital wojskowy. Większe pomieszczenia dzielone były ściankami działowymi, przebudowano ciągi komunikacyjne, by pomieścić szyb windy, na placu szkolnym postawiono baraki i budynki gospodarcze niezbędne do pracy szpitala, wykorzystując w tym celu macewy z miejscowego kirkutu, jako materiał do budowy fundamentów. Postępowanie Niemców przyczyniło się do utraty całej bazy materialnej szkoły. Zostało jedynie trochę książek i sprzęt z pracowni fizyczno-chemicznej. A jak uczono się na lekcjach podczas okupacji niemieckiej? Na mocy zarządzeń oświatowych już w pierwszych miesiącach usunięto z programu nauczania historię i geografii Polski oraz historię literatury. Konfiskowano uczniom książki i czytanki do języka polskiego, książki do religii i matematyki również. Uczniom przysyłano za to słabej jakości gazetki propagandowe „Ster”. W szkole brakowało nie tylko elementarzy, ale też blankietów świadectw, przez co dzieci dostawały jedynie zaświadczenie o ukończeniu klasy. Na lekcjach polskiego nakazywano uczyć o rzekomym żydowskim zagrożeniu i zabierać dzieci na wystawy pod nazwą „żydowska zaraza”.

Lekcje odbywały się w wymiarze 9 do 12 godzin w tygodniu, tylko co drugi dzień. Nałożono na szkoły obowiązek zbierania surowców wtórnych – złomu, szmat, makulatury, butelek, oraz hodowlę jedwabników. Także w PSP 4 musiano

to realizować, zapewne jednak z kłopotami – o czym świadczą relację ówczesnego kierownika Tadeusza Gromskiego. Pomimo tego budynek, w którym obecnie się znajdujemy wciąż jawił się dzieciom, szczególnie młodszym, jako wyjątkowo luksusowy na tamte warunki. Wspomnienia Jankowskiego, ucznia pierwszej klasy w 1944 roku mówią o widnych klasach, ładnych i wygodnych ławkach, ciepłych pomiesz-

Hodowla jedwabników w Szkole Powszechnej w Kamiennej.

zeniach i prawdziwych toaletach z bieżącą wodą! „Od września tegoż roku poszedłem do pięknej, nowej szkoły, mieszczącej się naprzeciw naszego domu. Chętnie tam uczyłem sam, bez odprowadzania przez mamę. Dostałem nowy elementarz, piórnik z wyposażeniem i zeszyt do kaligrafii oraz małe liczydełko z żółto-czarnymi paciorkami. Po bracie otrzymałem skórzany tornister, z którego byłem bardzo dumny. W klasie stały dwuosobowe ławki, na środku każdej, w nawierconym otworze znajdował się kałamarz z atramentem. W szkole było centralne ogrzewanie i ubikacje wewnątrz budynku. Po zimowej przerwie nie wróciliśmy już do naszej pięknej szkoły przy ul. Głównej. Niemcy pośpiesznie adaptowali ją na szpital wojskowy. Dla nas urządzono klasy szkolne w starym budynku po spółdzielni Ogniwo”. W roku 1944 PSP numer 4 została ostatecznie „złamana”, usunięto ją z ostatniego wynajmowanego budynku przy ulicy Kanałowej, a we wrześniu nie udało się wznowić zajęć. Budynek przy dawnej ul. Piłsudskiego służył w tym czasie za dom noclegowy dla żołnierzy niemieckich.

Warto wspomnieć jeszcze o statystykach: w roku szkolnym 1939/40 naukę rozpoczęło 659 dzieci, rok później 977, i liczba taka utrzymała się do ostatniego roku nauki pod okupacją 1943/44 (968 uczniów). Liczba klas oscylowała z kolei od 17 do 23, zatem praca odbywała się nawet na trzy zmiany! Dane te obrazują ogrom pracy i sukces organizacyjny pracowników szkoły, którzy pomimo takich trudności potrafili zorganizować namiastkę edukacji dla ok. tysiąca uczniów rocznie! Ponadto niektórzy nauczyciele uczestniczyli w tajnym nauczaniu.

17/18 stycznia 1945 roku do Skarżyska-Kamiennej wkraczyli Rosjanie. Miasto nie ucierpiało dużo z powodu działań wojennych, bowiem opór Rosjanom stawiały jedynie osłonowe formacje niemieckie. Mimo to ubytki w fabrykach, zakładach oraz infrastrukturze należy uznać za poważne. Nie zważając na to nowe władze rzuciły hasło masowego otwierania szkół bez zmian w ich ustroju i funkcjonowaniu. Pomimo tych ciężkich warunków życie szkoły, nauczycieli i uczniów wracało, tak się mogło wydawać, właściwe tory, rzeczywistość okazała się zupełnie inna – ale to historia na inną okazję

Podsumowując, dzieje szkoły w okresie II RP i lat okupacji 1939-1945 to historia pełna wyboistych dróg, które ukazują nam, że dążenie do celu, skrupulatna

walka, postawy obywatelskie i stawianie dobra innych ponad swoje to rzecz obowiązkowa by osiągnąć sukces. Sukces, który budował, buduje i zbuduje ludzi wykształconych, oświeconych oraz takich, którzy nigdy nie ustąpią.

Wykorzystano opracowania autorstwa: Marcina Medyńskiego, Tadeusza Wojewody, Krzysztofa Zemely, Sebastiana Piątkowskiego, Piotra Kardysia, Józefa Rela, archiwalia i kroniki szkoły.

Marcin Medyński

(Polskie Towarzystwo Historyczne
Oddział w Skarżysku-Kamiennej)

Tradycje patriotyczne w Kamiennej (Skarżysku-Kamiennej) w okresie II RP

Patriotyzm nie rodzi się sam – trzeba go rozbudzić. Pierwsze w Kamiennej planowe działania w tym kierunku datują się na przełom XIX i XX w. i wiążą z działalnością miejscowych stowarzyszeń – zarówno legalnych (jak np. Stronnictwo Narodowo-Demokratyczne czy Rzesursa Przemysłowo-Rzemieślnicza), jak i nielegalnych (Polska Partia Socjalistyczna, Socjaldemokracja

Królestwa Polskiego i Litwy). Okupacja austriacka w okresie I wojny światowej, z jej liberalnym podejściem do aspiracji narodowych Polaków, niekoniecznie zgodnie z oczekiwaniami habsburskich gubernatorów przygotowała świetny grunt dla nadchodzącej niepodległości. Głosicielami patriotyzmu w naszej osadzie była konspiracyjna Polska Organizacja Wojskowa ze swą legalną przybudówką, czyli Towarzystwem Strzelecko-Sportowym „Piechur”, a także oficerowie werbunkowi Legionów Polskich (przede wszystkim Stefan Gralewski – poeta, literat i dziennikarz, pochodzący z rodziny o silnych patriotycznych tradycjach). Lecz bodaj najważniejszą instytucją kształtującą młode charaktery i promieniującą na całą ludność osady były założone w 1915 r. szkoły ludowe Komitetu Obywatelskiego i Progimnazjum Filologiczne, których inicjatorem był ks. Kazimierz Sykulski (późniejszy poseł do Sejmu Ustawodawczego). Wsparciem tej działalności był też utworzony z myślą o starszych Uniwersytet Ludowy wraz z kursami dla analfabetów im. Tadeusza Kościuszki, utworzone w październiku 1917 r. Natychmiastowe utworzenie polskich władz i szybkie przejście od okupantów wszystkich ważniejszych punktów w Kamiennej (przede wszystkim węzła kolejowego) już w pierwszych dniach listopada 1918 r. świadczą, że opisanie tu prace przyniosły pożądane efekty.

Niepodległość nie była jednak końcem walki o Polskę. Plebiscyty, powstania, walka o granice. Odrodzony kraj był w sporze niemal ze wszystkimi sąsiedzącymi narodami: Niemcami, Czechami, Ukraińcami, Litwinami i Rosjanami.

Mieszkańcy Kamiennej, mimo oddalenia od terenów walk, zmęczenia wojną i ubóstwa, nie pozostawali bierni i włączyli się w wysiłek zbrojny. W styczniu 1919 r. władze osady wyraziły zgodę na zbieranie dobrowolnych składek dla walczących z Ukraińcami mieszkańców Lwowa. Mieszkańcy włączyli się także w akcję plebiscytową – już

w styczniu 1920 r. utworzyli subkomitet plebiscytowy, prowadzący akcję propagandową i gromadzący fundusze.

Wobec narastającego zagrożenia bolszewickiego, w lipcu tegoż roku, po wiecu, który zgromadził 4 tysiące osób, w Kamiennej utworzono Komitet Obrony Państwa – organizował on werbunek ochotników, gromadzenie pieniędzy i wyposażenia dla wojska. Społeczność osady zobowiązała się do założenia stacji etapowej Czerwonego Krzyża oraz wyposażenia w sprzęt pociągu sanitarnego. Duży był też odzew na wezwanie do zgłaszania się do szeregów polskiej armii – z samego gimnazjum ochotniczo przywdziało mundury ok. 70 uczniów i trzech nauczycieli.

Gdy wreszcie w 1921 r. proces kształtowania granic zakończył się, przyszedł czas na inny patriotyzm – pokojowy, pozytywistyczny. Wspomniano oczywiście niedawne i dawniejsze walki, budując etos insurekcyjny (przede wszystkim walki legionowe I wojny oraz powstanie styczniowe), ale sięgano także do tradycji pokojowych, konstruktywnych dla kraju osiągnięć (Konstytucja 3 Maja).

Najbogatszą oprawę w XX-leciu międzywojennym nadawano listopadowym rocznicom odzyskania niepodległości. Dekorowano przestrzeń publiczną (w szczególności budynki użyteczności publicznej), organizowano akademie i defilady.

W Skarżysku-Kamiennej, podobnie jak w innych miastach, tworzone coś, co moglibyśmy nazwać „przestrzenią patriotyczną”. Odślonięto z dużą pompą dwa istniejące do dziś pomniki. Pierwszy, poświęcony bojownikom o nie-

podległość z lat 1794–1918, ufundowali pracownicy Fabryki Amunicji 29 listopada 1930 r., w 100. rocznicę wybuchu powstania listopadowego, zlokalizowano na osiedlu Kolonia Robotnicza (obecnie ul. Leopolda Staffa). Drugi powstał z inicjatywy działających przy PKP organizacji, głównie Ligi Morskiej i Kolonialnej

oraz Kolejowego Przystosobienia Wojskowego; stanął 11 listopada 1933 r. na Skwerze im. Eugeniusza Kwiatkowskiego i upamiętniał 15. rocznicę odzyskania niepodległości oraz dostępu do morza; obecnie jego elementy złożono na terenie Muzeum im. Orła Białego, a na Skwerze Kolejarzy przy al. Niepodległości w 2011 r. umieszczono jego replikę. Na dwóch szkołach umieszczono tablice poświęcone Józefowi Piłsudskiemu: na szkole powszechnej przy Fabryce Amunicji i Wytwórni Węgla Aktywnego imienia Marszałka (obecna Szkoła Podstawowa nr 3) oraz na szkole powszechnej nr 4 (obecne 1. Liceum Ogólnokształcące).

Szkoły odgrywały zresztą ważną rolę w kształtowaniu światopoglądu i postaw swych uczniów, a także – za ich pośrednictwem – rodziców. Nie ograniczały się one wyłącznie do wychowania patriotycznego w czasie lekcji, apeli i akademii. Organizowały czas wolny dzieci i młodzieży zarówno w miejscach zamieszkania i bliższej okolicy, jak i przez organizację dalszych wycieczek na ziemie polskie niedawno oddzielone granicami, jak Pomorze, Poznańskie czy Śląsk – miało to sprzyjać integracji scalonego państwa i budować świadomość i dumę jego obywateli.

Wielką była też rola stowarzyszeń. Skupiały one zarówno dzieci i młodzież, jak i dorosłych. Liczba aktywnie działających w naszym mieście w 20-leciu międzywojennym organizacji była imponująca; wymienimy tu jedynie najaktywniejsze z nich.

Wielką rolę w wychowaniu młodzieży odgrywało harcerstwo. Drużyny harcerskie żeńska i męska działały tu od 1916 r. W czasie wojny polsko-bolszewickiej harcerze zapisali piękną kartę – jak wspomniano, ponad 70 z nich zgłosiło się na ochotnika do wojska, zaś duża grupa młodszych druhów pełniła służbę wartowniczą przy obiektach strategicznych. Później w mieście działało kilka drużyn harcerskich, organizując m.in. obozy i różnego rodzaju akcje, a także biorąc udział w pochodach i manifestacjach. W czasie zagrożenia wojennego i na początku września 1939 r. pełniąc służbę sanitarną i obserwacyjną. O tym, jak bardzo okupanci bali się ich niezłomnej postawy, świadczy liczba harcerzy rozstrzelanych przez Niemców w zbiorowych egzekucjach na Borze i Brzasku w 1940 r.

Bardzo aktywną na naszym terenie organizacją było Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”. Gniazdo skarżyskie zrzeszało zarówno mężczyzn, jak i kobiety. Posiadało własne siedziby (sokolnie) – najpierw duży drewniany barak, a potem

obszerny gmach murowany z salą widowiskową, licznymi pomieszczeniami i sporym placem, co pozwalało zarówno na uprawianie najróżniejszych sportów, jak i na organizowanie przedstawień i odczytów.

Także Polski Czerwony Krzyż, poza przygotowaniem do służby sanitarnej i pomocą osobom potrzebującym, pracował w dziele kształtowania postaw patriotycznych swych członków i całej społeczności miasta. Organizacja ta posiadała sekcje dziecięce, młodzieżowe i skupiające dorosłych. Jej oddziały działały w szkołach, zakładach pracy (przede wszystkim w Fabryce Amunicji i na kolei), zrzeszały też „zwykłych” mieszkańców Skarżyska-Kamiennej. Nie trzeba przekonywać, jak wielką rolę odegrali członkowie tej organizacji w trudnych dniach września 1939 r.

Spośród licznych organizacji działających wśród kolejarzy węzła Skarżysko najaktywniejsze bodaj było Kolejowe Przystosobienie Wojskowe. Posiadając własny lokal, organizacja ta organizowała odczyty, przedstawienia i różnego rodzaju spotkania, dbała też o ideologiczne i fizyczne przygotowanie

swych członków na wypadek konieczności obrony ojczyzny. Wspomnieć też wypada o działalności Związku Urzędników Kolejowych.

Wiele pięknych inicjatyw patriotycznych zanotowała na swym koncie Liga Morska i Kolonialna. Organizacja ta, działająca na rzecz mocarstwowości Polski, prowadziła szeroko zakrojoną działalność propagandową, a także gromadziła środki na budowę floty morskiej i rzecznej. Miejski oddział na początku lat 30. XX w., w odpowiedzi na prowokacje niemieckie, organizował zbiórkę pieniędzy na budowę okrętu podwodnego. Jedną z ciekawszych form agitacji był też wodowany na zalewie rejowskim model okrętu wojennego „Rejów”. Pamiątką działalności Ligi w naszym mieście pozostaje do dziś wspomniany już pomnik odzyskania niepodległości i dostępu do morza.

Z innych organizacji działających na polu edukacji patriotycznej, sportowej lub obronnej warto wspomnieć koło Polskiej Macierzy Szkolnej, Klub Wioślarski „Rejów”, Ligę Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej czy organizacje kombatan-tów i rezerwistów.

Pewną rolę w edukacji narodowej miały też działające w Skarżysku-Kamiennej ugrupowania polityczne. Większość organizowanych przez nie przedsięwzięć miała oczywiście na celu pozyskiwanie stronników dla partii, ale nie tak rzadko zdarzały się też inicjatywy budzące ducha umiłowania ojczyzny bez partyjnej stronnictwośći.

Jedną z form budowania patriotyzmu był też odpowiedni dobór publikacji w księgozbiorach skarżyskich bibliotek. A działało ich wówczas wiele: biblioteki szkół powszechnych, biblioteka gimnazjum (w 1939 r. liczyła 7000 tomów), biblioteka miejska oraz – najliczniejsze – biblioteki stowarzyszeń (m.in. robotniczego „Promień” i urzędniczego „Ognisko” przy Fabryce Amunicji; Ligi Morskiej i Kolonialnej; Związku Strzeleckiego; Związku Zawodowego Kolarzy; Związku Rezerwistów i Byłych Wojskowych). Wszystkie one posiadały bogaty wybór literatury historycznej, legionowej i krajoznawczej dotyczącej ziem polskich.

Nie bez znaczenia były też oficjalne, często uświetniane demonstracjami patriotycznymi, wizyty wojskowych armii polskiej i sprzymierzonych. Wynikały one oczywiście z faktu funkcjonowania dwóch ważnych zakładów przemysłu zbrojeniowego: Państwowej Fabryki Amunicji i Wytwórni Węgla Aktywnego. Większość tych uroczystości, zwłaszcza pod koniec lat 30., odbywała się na Rejewie.

Czy naszkicowane wyżej wysiłki przyniosły oczekiwane efekty? Zdecydowanie tak. Widać to było już w okresie międzywojennym, świadczyła o tym wielka liczba młodzieży i dorosłych mocno zaangażowanych w działalność patriotyczną i społeczną. Ale największym probierzem i najtrudniejszym egzaminem był okres II wojny światowej. Wielu mieszkańców miasta walczyło we wrześniu, a później na wszystkich frontach wojny. Niemcy, zajmąwszy Skarżysko-Kamienną, zdawali sobie sprawę z postawy tutejszej ludności, stąd prowadzona od samego początku polityka zastraszenia i fizycznej eliminacji miejscowych elit patriotycznych, której ofiarą już w pierwszym roku okupacji padło kilkaset osób. Nie złamało to jednak ducha oporu, który aż do 1945 r. wyrażał się licznym uczestnictwem skarżyszczan w ruchu oporu, konspiracji, tajnym nauczaniu. Później zaś – w odbudowie zrujnowanego wojną kraju. Ten egzamin nasi przodkowie zdali na szóstkę.

STOWARZYSZENIE „ERBEL – SZKOŁA PRZYSZŁOŚCI”

W I Liceum Ogólnokształcącym im. Juliusza Słowackiego w Skarżysku-Kamiennej zostało w roku szkolnym 2019/20 powołane do istnienia Stowarzyszenie „Erbel – Szkoła Przyszłości”. Stowarzyszenie organizuje szereg działań wspomagających rozwój dzieci i młodzieży oraz ich rodzin poprzez:

- pomoc społeczną skierowaną do potrzebujących,
- działalność charytatywną, wyrównywanie szans edukacyjnych,
- ochronę i promocję zdrowia,
- działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym ich wypoczynku,
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym.

Działania Stowarzyszenia skierowane są głównie do młodzieży szkolnej, uwzględniają jej potrzeby, mają pomagać rozwijać pasje i uzdolnienia, wspierać rozwój poprzez indywidualizację procesu edukacji w odniesieniu do potrzeb uczniów, pomagać przezwyciężyć trudności związane z edukacją i sytuacją społeczną. Dlatego też Stowarzyszenie „Erbel – Szkoła Przyszłości” organizuje: dodatkowe zajęcia edukacyjne dla uczniów zdolnych, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, pomoc pedagogiczną, psychologiczną oraz terapeutyczną dla uczniów i ich rodzin, zwłaszcza zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym lub sprawiających problemy wychowawcze, ponadto liczne imprezy kulturalne i sportowe, warsztaty twórcze, wycieczki, konkursy, zawody, itp. Rolę Przedstawiciela Stowarzyszenia pełni p. Anna Wójcik – nauczyciel matematyki w I Liceum Ogólnokształcącym im. Juliusza Słowackiego w Skarżysku-Kamiennej. Uważamy, że to doskonała inicjatywa, która już teraz przynosi wymierne efekty. Do tej pory Stowarzyszenie pozyskało fundusze i zrealizowało, bądź współrealizowało następujące projekty:

1. „Amazing Maths Week – Niesamowity Tydzień Matematyczny” – tydzień, podczas którego odbyły się w I LO im. J. Słowackiego w Skarżysku-Kamiennej działania mające przybliżyć uczniom dziedzinę wiedzy, jaką jest matematyka. Dla uczniów klas siódmych szkół powiatu skarżyskiego zorganizowany został Mikołajkowy Mecz Matematyczny na szkolnej platformie Moodle. Ponadto wszyscy chętni uczniowie mogli wziąć udział w zajęciach edukacyjnych ze wskazaniem matematyki, rozwiązywać łamigłówki i szyfry, uczestniczyć w lekcji geogebry. Mogli również pokazać swój talent plastyczny w konkursie na karykaturę znanego matematyka, a także napisali pracę na temat wkładu wielkich filozofów w rozwój nauk ścisłych.

2. „Moda na życie bez uzależnień” – to duży projekt profilaktyczny w ramach, którego uczniowie mogli spotkać się z przedstawicielem policji, wykwalifikowanym ratownikiem KPP, trenerem TZA, prawnikiem i psychologiem. Ponadto został zrealizowany i opublikowany na stronie szkoły i w mediach społecznościowych film profilaktyczny pt. „30 uciśnięć, 2 wdechy – poznaj zasady RKO”. Młodzież usłyszała ważne informacje o rzeczywistych zagrożeniach związanych z korzystaniem z internetu, szeroko omówione zostało również zjawisko przemocy, agresji i cyberprzemocy. Uczniowie dowiedzieli się, jak mogą w praktyce chronić siebie i swoich bliskich przed takimi zachowaniami oraz o konsekwencjach prawnych ryzykownych zachowań. W ramach programu przeprowadzony został konkurs fotograficzny „CIEMNA STRONA UZALEŻNIENIA” i odbyły się indywidualne konsultacje psychologiczne. Działania projektowe objęły więc organizację wielu zajęć profilaktycznych dotyczących szeroko rozumianego bezpieczeństwa we współczesnym świecie.
3. „Pamięć i patriotyzm – I LO im. J. Słowackiego w Skarżysku-Kamiennej dla Ojczyzny Wielkiej i Małej” – sympozjum o historii naszej szkoły w okresie II RP i okupacji hitlerowskiej oraz o realizacji wychowania patriotycznego i sposobach obchodzenia uroczystości patriotycznych, i świąt państwowych w przedwojennej osadzie Kamienna, później Skarżysku-Kamiennej. Sympozjum zorganizowano we współpracy z oddziałem Polskiego Towarzystwa Historycznego w Sku-Kam., a jego dopełnieniem było odsłonięcie pamiątkowego tableau Józefa Piłsudskiego.
4. „Lepszy start – wyrównanie szans edukacyjnych” – konsultacje z psychologiem dla młodzieży szkolnej i ich rodzin, dodatkowe zajęcia z matematyki i języka polskiego.
5. „Równe szanse – program pomocy edukacyjnej” – konsultacje z psychologiem dla młodzieży szkolnej i ich rodzin, dodatkowe zajęcia z geografii i biologii.
6. Stypendium naukowe dla ucznia I Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego w Skarżysku-Kamiennej.
7. Ogłoszono i rozstrzygnięto konkurs na logo Stowarzyszenia.

Troska o ucznia i pośrednio o jego rodzinę, indywidualizacja procesu edukacyjnego, zgodnie z jego potrzebami, zainteresowaniami i możliwościami to hasła wpisujące się doskonale w założenia Stowarzyszenia „Erbel – Szkoła Przyszłości”.

Więcej informacji na temat Stowarzyszenia „Erbel – Szkoła Przyszłości” można uzyskać pod numerem tel. 788 392 479, jak również na stronie internetowej www.slowacki.info.pl w zakładce Szkoła. Wszelkie pytania można kierować również na adres mailowy:

erbel.szkola.przyszlosci@gmail.com

REGULAMIN STOWARZYSZENIA „ERBEL – SZKOŁA PRZYSZŁOŚCI”

1. Stowarzyszenie zwykle nosi nazwę Stowarzyszenie „Erbel – Szkoła Przyszłości”. W dalszych postanowieniach regulaminu zwane jest Stowarzyszeniem.
2. Terenem działania Stowarzyszenia jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Siedzibą Stowarzyszenia jest miejscowość Skarżysko-Kamienna, ul. 1-go Maja 82.
4. Stowarzyszenie jest związane na czas nieokreślony. Działa na podstawie niniejszego regulaminu oraz przepisów Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach.
5. Działalność Stowarzyszenia oparta jest na pracy społecznej jej członków.
6. Cele Stowarzyszenia to:
 - 6.1.1. a) pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osoba w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób,
 - 6.1.1. b) działalność charytatywna,
 - 6.1.1. c) podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
 - 6.1.1. d) działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych,
 - 6.1.1. e) działalność na rzecz integracji cudzoziemców,
 - 6.1.1. f) ochrona i promocja zdrowia,
 - 6.1.1. g) działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,
 - 6.1.1. h) działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości,
 - 6.1.1. i) działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
 - 6.1.1. j) wspieranie nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania,
 - 6.1.1. k) działalność na rzecz dzieci i młodzieży w tym ich wypoczynku,
 - 6.1.1. l) działalność na rzecz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
 - 6.1.1. m) wpieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
 - 6.1.1. n) propagowanie turystyki i krajoznawstwa,

- 6.1.1. o) upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji,
 - 6.1.1. p) działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami,
 - 6.1.1. q) promocja i organizacja wolontariatu,
 - 6.1.1. r) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym,
 - 6.1.1. s) rewitalizacja siedziby Stowarzyszenia,
 - 6.1.1. t) działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art.3 ust.3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie określonym w pkt 1-32a.
7. Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:
- a) organizowanie imprez kulturalnych, edukacyjnych i sportowych,
 - b) organizowanie dodatkowych zajęć edukacyjnych, wyrównawczych i rehabilitacyjnych,
 - c) organizowanie warsztatów twórczych, zajęć artystycznych, kulturalnych, filmowych, sportowych, związanych z ochroną zdrowia i środowiska itp.,
 - d) organizowanie konkursów i wystaw szkolnych itp.,
 - e) organizowanie wymiany międzykulturowej i międzynarodowej, w szczególności poprzez organizację wyjazdów,
 - f) organizowanie wycieczek szkolnych, wyjazdów turystycznych i wakacyjnych, obozów, kolonii itp.,
 - g) prowadzenie działalności informacyjno-promocyjnej i edukacyjno-szkoleniowej oraz organizowanie konferencji, sympozjów, seminariów, prelekcji, szkoleń i wykładów, kursów, pokazów, doradztwa i odczytów w zakresie związanym z celami Stowarzyszenia,
 - h) wydawanie płyt, książek, czasopism, broszur itp.,
 - i) organizowanie specjalistycznej pomocy pedagogicznej, psychologicznej i grup wsparcia dla uczniów i ich rodzin, zwłaszcza zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym lub sprawiających problemy wychowawcze,
 - j) współpraca z władzami państwowymi, samorządowymi i oświatowymi oraz organizacjami społecznymi, młodzieżowymi i gospodarczymi w zakresie dotyczącym realizacji celów Stowarzyszenia,
 - k) organizowanie pomocy psychologicznej i grup wsparcia dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym lub cyfrowym, osób niepełnosprawnych, organizowanie szkoleń dla nauczycieli itp.,
 - l) działanie na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - m) finansowanie rozbudowy i remontów szkół i placówek edukacyjnych w zakresie ułatwiającym realizację celów Stowarzyszenia,

- n) zakup pomocy dydaktycznych, książek, przyborów szkolnych, urządzeń multimedialnych itp.,
 - o) wspieranie finansowe i rzeczowe najuboższych uczniów oraz osób niepełnosprawnych,
 - p) fundowanie stypendiów naukowych i socjalnych oraz nagród motywacyjnych itp.,
 - q) organizowanie pomocy materialnej dla dzieci z rodzin dotkniętych bezrobociem, zubożeniem, dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych oraz dzieciom niepełnosprawnym,
 - r) organizowanie i prowadzenie działań na rzecz rozwoju infrastruktury i gospodarki miasta,
 - s) współdziałanie z polskimi i zagranicznymi organizacjami pozarządowymi o tym samym lub podobnym profilu działania,
 - t) współdziałanie z instytucjami państwowymi, samorządowymi, organizacjami politycznymi i społecznymi, instytucjami oraz osobami prywatnymi, tak w kraju, jak i zagranicą,
 - u) pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł krajowych i zagranicznych na realizację celów regulaminowych.
8. Członkiem Stowarzyszenia może być osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych i niepozbawiona praw publicznych, będąca obywatelem polskim lub cudzoziemcem.
9. Przyjęcia nowych członków dokonuje Zebranie Członków uchwałą podjętą w ciągu 7 dni od daty złożenia deklaracji zawierającej rekomendację dwóch członków.
10. Członek ma prawo do:
- czynnego i biernego prawa wyborczego w wyborach do wszystkich władz Stowarzyszenia,
 - uczestniczenia w Walnym Zebraniu Członków,
 - wypowiedzania się i wyrażania opinii we wszelkich kwestiach dotyczących działalności Stowarzyszenia,
 - korzystania z pomocy i zaplecza Stowarzyszenia w podejmowanych działaniach zgodnych z celami regulaminowymi,
 - uczestnictwa w kształtowaniu i realizacji programu Stowarzyszenia.
11. Członek obowiązany jest do:
- przestrzegania regulaminu i uchwał władz Stowarzyszenia,
 - regularnego opłacania składek i innych świadczeń na rzecz Stowarzyszenia,
 - czynnego uczestniczenia w realizacji celów regulaminowych,
 - dbania o mienie Stowarzyszenia.

12. Członkostwo w Stowarzyszeniu ustaje na skutek:
 - dobrowolnej rezygnacji z przynależności do Stowarzyszenia, zgłoszonej na piśmie przedstawicielowi reprezentującemu Stowarzyszenie po uprzednim uregulowaniu wszelkich zobowiązań odnośnie Stowarzyszenia,
 - śmierci członka Stowarzyszenia
 - skreślenia z listy członków z powodu nieusprawiedliwionego zalegania z opłatą składek członkowskich lub innych zobowiązań przez okres przekraczający 12 miesięcy,
 - wykluczenia uchwałą Stowarzyszenia z powodu nieprzestrzegania postanowień regulaminu i uchwał władz Stowarzyszenia lub działania na szkodę Stowarzyszenia.
13. Osoba wykluczona lub skreślona ma prawo wniesienia odwołania do Zebrania Członków w terminie 14 dni od daty doręczenia uchwały na piśmie. Zebranie Członków rozpatruje odwołanie w czasie najbliższych obrad, a jego decyzja jest ostateczna.
14. Władzami Stowarzyszenia są:
 - Zebranie Członków,
 - Przedstawiciel reprezentujący Stowarzyszenie.
15. Decyzje Zebrania Członków podejmowane są w głosowaniu jawnym. Zebranie może zdecydować o przeprowadzeniu głosowania tajnego.
16. Uchwały Zebrania Członków Stowarzyszenia podejmowane są zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy osób uprawnionych do głosowania. W sprawach określonych w par. 18 pkt 6-10 wymagana jest obecność wszystkich członków Stowarzyszenia.
17. Zebranie Członków jest najwyższą władzą Stowarzyszenia, które podejmuje decyzje we wszystkich sprawach należących do zakresu działania Stowarzyszenia, o ile regulamin nie stanowi inaczej.
18. Do kompetencji Walnego Zebrania Członków należy m.in.:
 1. Ustalanie kierunków działania i rozwoju.
 2. Wybór i odwołanie Przedstawiciela reprezentującego Stowarzyszenie.
 3. Przyjmowanie i odwoływanie członków.
 4. Uchwalanie zmian regulaminu i wysokości składki członkowskiej.
 5. Podejmowanie decyzji o rozwiązaniu Stowarzyszenia.
 6. Podejmowanie decyzji o nabyciu oraz zbyciu nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego.
 7. Podejmowanie decyzji o ustanowieniu ograniczonego prawa rzeczowego.
 8. Podejmowanie decyzji o zawarciu umowy kredytu albo pożyczki.
 9. Podejmowanie decyzji o przejęciu długu, uznaniu długu, zwolnieniu z długu, przystąpieniu do długu, zawarciu umowy poręczenia lub zawarciu innej podobnej umowy.

10. Podejmowanie decyzji o zaciąganiu innych zobowiązań przekraczających wartość 10 000 zł.
19. Zebranie Członków zwołuje przedstawiciel lub 1/3 członków Stowarzyszenia. Zebraniem Członków kieruje Przewodniczący Zebrania.
20. Stowarzyszenie jest reprezentowane przez Przedstawiciela wybranego przez Zebranie Członków na 3 letnią kadencję. Przedstawiciel może zostać odwołany przez Zebranie Członków.
21. Do zakresu działania Przedstawiciela należy:
 - reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu,
 - wykonywanie uchwał Zebrania Członków,
 - kierowanie bieżącą działalnością Stowarzyszenia,
 - zarządzanie majątkiem Stowarzyszenia,
 - zwoływanie Zebrania Członków.
22. Podjęcie przez przedstawiciela decyzji przekraczającej uprawnienia zwykłego zarządu wymaga zgody wszystkich członków Stowarzyszenia. Są to w szczególności:
 - nabycie oraz zbycie nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego,
 - ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego,
 - zawarcie umowy kredytu albo pożyczki,
 - przejęcie długu, uznanie długu, zwolnieniu z długu, przystąpieniu do długu, zawarciu umowy poręczenia lub zawarciu innej podobnej umowy,
 - zaciąganie innych zobowiązań przekraczających wartość 10 000 zł.
23. Środki na działalność stowarzyszeniach pochodzą z:
 - składek członkowskich,
 - dotacji,
 - darowizn,
 - zbiórek publicznych,
 - spadków, zapisów,
 - dochodów z majątku Stowarzyszenia.
24. Decyzję w sprawie zmiany regulaminu oraz rozwiązania Stowarzyszenia podejmuje Zebranie Członków zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej 2/3 członków uprawnionych do głosowania. Podejmując uchwałę o rozwiązaniu Stowarzyszenia Zebranie Członków określa przeznaczenie pozostałych środków finansowych Stowarzyszenia.
25. W sprawach nieuregulowanych niniejszym Regulaminem zastosowanie mają przepisy ustawy – Prawo o stowarzyszeniach.

Regulamin
przyznawania Stypendium Naukowego
przez Stowarzyszenie „Erbel- Szkoła Przyszłości”

Postanowienia ogólne:

§ 1

1. Kandydatami do stypendium mogą być uczniowie I Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego w Skarżysku-Kamiennej.
2. Nazwa stypendium to: Stypendium Naukowe „Erbel – Szkoła Przyszłości”.
3. Stypendium przyznawane jest jako jednorazowe świadczenie pieniężne.
4. Stypendium udzielane jest ze środków, którymi dysponuje Stowarzyszenie „Erbel – Szkoła Przyszłości”.
5. Kandydatów do stypendium typują wychowawcy klas, biorąc pod uwagę wymagane kryteria w terminie do 03 listopada w danym roku szkolnym za pomocą odpowiedniego wniosku (załącznik 1).
6. Stypendium przyznawane jest dla jednego ucznia szkoły w danym roku szkolnym, który spełnia kryteria zawarte w regulaminie.
7. Wysokość stypendium ustalana jest corocznie przez Kapitułę Stypendialną i wynosić będzie nie mniej niż 1000 zł.
8. Stypendium przyznawane będzie w terminie do 09 listopada w danym roku szkolnym.
9. Kapituła zastrzega sobie możliwość wprowadzenia zmian w Regulaminie i wyłączność w podejmowaniu decyzji dotyczącej laureata stypendium.

§ 2

Udzielanie stypendiów ma na celu motywowanie i nagradzanie uczniów za osiągnięcia w nauce i prace na rzecz szkoły.

§ 3

1. Stypendia przyznaje Kapituła Stypendialna, złożona z założycieli Stowarzyszenie „Erbel – Szkoła Przyszłości” i wydaje decyzję o przyznaniu stypendium (załącznik 2).
2. W skład Kapituły Stypendialnej wchodzi założyciele Stowarzyszenie „Erbel – Szkoła Przyszłości”.

§ 4

Posiedzenia Kapituły zwołuje i prowadzi Przewodniczący Stowarzyszenia. Z posiedzenia Kapituły sporządza się protokół, który podpisują wszyscy członkowie Kapituły .

**Kryteria przyznawania
Stypendium Naukowego „Erbel- Szkoła Przyszłości”**

§ 1

Uczeń – stypendysta:

- musi uzyskać średnia ocen z poprzedniej klasy min. 4,75; mieć wzorowe zachowanie i wysoką frekwencję – powyżej 90%;
- nie jest laureatem innego stypendium;
- godnie reprezentuje szkołę np. udziela się aktywnie w Samorządzie Uczniowskim, bierze udział w konkursach, olimpiadach, zawodach itp., reprezentuje szkołę w poczcie sztandarowym.

§ 2

Średnią ocen ucznia z poprzedniej klasy oraz ocenę zachowania i dodatkowe osiągnięcia poświadcza wychowawca.

§ 3

Stypendium przeznaczone jest dla uczniów klas drugich, trzecich i czwartych.

Spółeczność
I Liceum Ogólnokształcącego
im. Juliusza Słowackiego
w Skarżysku-Kamiennej
Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu
2020

Józef Piłsudski 1867-1935

Stowarzyszenie

Erbel

Szkoła Przyszłości